

۱۵۹۱/۲۴
۹۷,۳,۲۳

کاروانسراهای آذربایجان و اصفهان در عهد صفوی

هاشم همراهی

www.ketab.ir

کتاب: کاروانسراهای آذربایجان و اصفهان در عهد صفوی

مؤلف: هاشم همراهی

انتشارات: کمال اندیشه

تألیف: اول ۱۳۹۷

جلد: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

کتاب: ۹۷۸۶۰۰۸۳۶۵۱۰۵

حقوق برای مؤلف محفوظ است

توزیع: انتشارات کمال اندیشه ۵-۶۶۹۷۳۶۶۳-۰۲۱

سرشناسه: همراهی مؤلف، ۱۳۶۷

عنوان و نام پدیدآورنده: کاروانسراهای آذربایجان و اصفهان در عهد صفوی/هاشم همراهی

مشخصات نشر: تهران، کمال اندیشه تهران، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۴۸ ص: مصور (رنگی)، موبایل

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۵-۱۰-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: واژه نامه

موضوع: کاروانسراها-ایران-آذربایجان Caravansaries-Iran-Azerbaijan

کاروانسراها-ایران-اصفهان Caravansaries, Iran, Esfahan

ایران-تاریخ-صفویان، ۹۰۷-۱۱۴۸ ق Iran, History, Safavids, 1502-1736

رده بندی کنگره: 9241397 الف / NA 7850

رده بندی دیویی: ۵۰۹۵۵/۷۲۸

شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۲۱۲۶

فهرست مطالب

مقدمه	۱
فصل اول: جغرافیای طبیعی مناطق مورد مطالعه	۳
فصل دوم: حکومت شاهان صفوی و اقدامات آن‌ها	۱۷
فصل سوم: جادو، بریش و ردوره صفوی	۳۹
فصل چهارم: کاروانسرای دوه صفوی	۵۵
فصل پنجم: معرفی کاروانسرای قنلی و لاغ و مادر شاه	۷۳
جمع بندی و نتیجه گیری	۱۱۹
پیوست	۱۳۵

تمدن‌ها و فرهنگ‌های انسانی موضوع مطالعات انسان‌شناسی‌اند و شناسایی فرهنگ جوامع انسانی که در گذشته می‌زیسته‌اند تنها به کمک بقایا و یادگارهای آن جوامع میسر است. آثار و بقایای معماری همچون کتاب‌ها، نوشته‌ها، اشیاء و ابزارها و... گنجینه‌های حاوی رازهای با ارزش پیشینیان هستند. شناسایی این ابنیه این امکان را فراهم می‌کند که تمدن‌های گذشته را از جهت میزان مهارت و دانش، توانایی‌های اقتصادی و حمل و نقل، اقتدار و... بهتر بشناسیم. اگرچه با پیشرفت و توسعه فکری انسان‌ها و اجتماع‌ها، شرایطی فراهم آمد که بسیاری از بناها در محل تأمین شود با وجود این هیچ‌گاه نیاز به حرکت و مسافرت از میان نرفت بلکه فزونی گرفت و تحرک و جابه‌جایی از مقیاس محلی، مدک گرفته تا ابعاد وسیع به عنوان جزیی گریزناپذیر از زندگی انسان شناخته شد.

در دوره صفوی اکثراً مردم ایران کشاورز و در روستاها ساکن بودند و گله‌داری شغل اصلی ایلات و عشایر و روستاییان بود. علاوه بر آن تجارت در این دوره به اوج بالندگی و شکوفایی رسید. در این دوره به سبب ساختن جاده‌ها، ایجاد پل‌ها، کاروانسراها بر مسیرهای اصلی و ایجاد امنیت در راه‌ها، تجارت به شکل فراگیری رونق داشت. بنابراین ما با مطالعه و بررسی کاروانسراهای دو منطقه آذربایجان و اصفهان به معماری این نوع کاروانسراها پرداخته‌ایم و اینکه نقش اقلیم متفاوت این دو منطقه چه تاثیری بر پلان و مصالح این کاروانسراها داشته است. بر اساس این مطالعه کاروانسراهای آذربایجان به خاطر اقلیم کوهستانی دارای بافت متراکم و حیاط و اطاقهایی کوچک و همچنین دارای بخاریهای دیواری بزرگ می‌باشد ولی کاروانسرای اصفهان بخاطر اقلیم نسبتاً معتدل و خشکی که دارد دارای حیاط مرکزی و اطاقهایی

بزرگ برای اقامت مسافرین زیاد و همچنین به دلیل کمبود آب دارای آب انبار و اکثراً دارای بادگیر می‌باشند.

صفویان در طول حکومت نسبتاً طولانی سیصد ساله خود در ایران سه شهر تبریز، قزوین و اصفهان را به پایتختی برگزیدند. در دوره صفویه به دلیل ثبات سیاسی و رونق اقتصادی، شاهان صفویه از جمله شاه عباس اول اقدام به ساخت و ساز بناهای عام‌المنفعه از جمله کاروانسرا نمودند. این گونه بناها بیشتر در مناطق آذربایجان و اصفهان بنا شده‌اند. با توجه به شرایط اقلیمی متفاوت در ایران کاروانسراها، هر منطقه بر اساس اقلیم همان منطقه ساخته شده است. کاروانسراهای این دو منطقه دارای پلان و مواد و مصالح ساختمانی متمایز از یکدیگر می‌باشند. کاروانسراهای آذربایجان به دلیل شرایط کوهستانی و آب و هوای خاص این منطقه دارای مصالحی مانند سنگ و تزیینات آجرکاری و دارای سقف‌های مسقف می‌باشند و نسبت به کاروانسراهایی که در مناطق مرکزی ایران مانند اصفهان ساخته شده‌اند، از نظر مصالح و پلان متفاوت می‌باشند. ولی کاروانسراهای اصفهان اکثراً دارای حیاط مرکزی بزرگ‌تر و بجا بر کمبود آب دارای آب انبار و... می‌باشند و بیشترین مصالح مورد استفاده خشت و آجر و از سنگ برای پی بوده‌اند.

مطالعات محمد یوسف کیانی در کتاب معماری ایران در دوره اسلامی، مطالعات ولفرام کلایس و محمد یوسف کیانی در کتاب فهرست کاروانسراهای ایرانی، مطالعات محمد یوسف کیانی در کتاب تاریخ معماری ایران در دوره اسلامی، مطالعات ماکسیم سیرو در کتاب کاروانسراهای ایرانی و ساختمانهای کوچک میان راهها و یکسری مطالعاتی که بصورت کلی بر روی کاروانسراها انجام شده است.